

TMMOB JEOLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI
Genel Merkezi

Sayı : E-95871739-045.01-2466

21/10/2025

Konu : Dikili TOKİ Proje Tanıtım Raporuna
İlişkin İdari Ve Hukuki Sorunlar

DAĞITIM YERLERİNE

TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası başta Anayasanın 135inci maddesi başta olmak üzere 6235 Sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu ve diğer ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde faaliyetini sürdüren kamu kurumu niteliğindeki bir meslek kuruluşu olup, bahse konu meri mevzuata dayalı olarak düzenlenen ve 02/08/2002 tarih ve 24834 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Ana Yönetmeliğinde belirtilen hem meslek ve üyelere ilişkin, hem de kamu yararına ilişkin amaçlar doğrultusunda faaliyetlerini sürdürmektedir. Oda faaliyetleri kapsamında mesleğin idari, hukuki ve teknik açılardan geliştirilmesi ile ilgili olarak görüş ve raporlar hazırlamak ön planda olup bu kapsamda jeoloji mühendisliği hizmetlerine ait ihale süreçleri, şartname vb. ihale dokümanları da Odamız tarafından 6235 sayılı kanunun 2nci maddesinin (c) bedinde **“Meslek ve menfaatleriyle ilgili işlerde resmi makamlarla işbirliği yaparak gerekli yardımlarda ve tekliflerde bulunmak, meslekle ilgili bütün mevzuatı normları, fenni şartnameleri incelemek ve bunlar hakkındaki görüş ve düşünceleri ilgililere bildirmektir”** hükümleri çerçevesinde takip edilmekte ve aksayan konularda ilgili idarelerle işbirliği halinde çözümler geliştirilmeye çalışılmaktadır.

Ülkemizde mühendislik ve mimarlık faaliyetlerinin yasal çerçevesini oluşturan 3458 sayılı Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Kanunun;

“Madde 1 – Türkiye Cumhuriyeti hududları dahilinde mühendislik ve mimarlık unvan ve salahiyeti ile sanat icra etmek isteyenlerin aşağıda yazılı vesikalardan birini haiz olmaları şarttır:

- a) Mühendislik veya mimarlık tahsilini gösteren Türk yüksek mekteplerinden verilen diplomalar;*
- b) Programlarının yüksek mühendis veya mimar mektepleri programlarına muadil olduğu kabul edilen bir ecnebi yüksek mühendis veya yüksek mimar mektebinden diploma almış olanlara usulüne tevfi kan verilecek ruhsatnameler;*
- c) Türk Teknik Okulu mühendis kısmı ile programlarının buna muadil olduğu kabul edilen memleket dahilindeki diğer mühendis veya mimar mekteplerinden verilen diplomalar;*
- d) Programlarının Türk Teknik Okulu Mühendis kısmı programlarına muadil olduğu kabul olunan bir ecnebi mühendis veya mimar mektebinden diploma almış olanlara usulüne tevfi kan verilecek ruhsatnameler”*

Madde 7 – (Değişik:29/6/2001 - 4708/13 md.) 1 inci maddede belirtilen diploma veya ruhsatnamelerden birine haiz olmayanlar Türkiye’de mühendis veya mimar unvanı ile istihdam olunamazlar, imzalarla sanat icra edemezler, bu unvanları kullanarak rey veremezler ve imza da koyamazlar” hükümleri,

Yine 6235 sayılı kanunun 33üncü maddesinde; ***Türkiye’de mühendislik ve mimarlık meslekleri mensupları mesleklerinin icrasını iktiza ettiren işlerle meşgul olabilmeleri ve mesleki tedrisat yapabilmeleri için ihdisasına uygun bir odaya kaydolmak ve azalık vasfını muhafaza etmek mecburiyetindedirler”*** hükmü, yer almaktadır.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Evrağınızı <https://ebys.jmo.org.tr/E-Imza?Code=0ACC4F7FX3> linkinden 0ACC4F7FX3 kodu ile doğrulayabilirsiniz.

TMMOB JEOLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI
Genel Merkezi

Yukarıda belirtilen kanuni düzenlemeler dikkate alındığında Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde Jeoloji Mühendisliği hizmeti üretebilmek için yurt içi ve yurt dışında bulunan üniversitelerin jeoloji mühendisliği bölümlerinden mezun olduğunu gösterir diploması ile ilgili meslek Odasına, yani TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odasına kayıtlı olmaları ve bu kayıtlarını da sürdürmesi gerekmektedir. Jeoloji Mühendisliği ancak hem unvan hem de salahiyet açısından meri mevzuatın gerekleri yerine getirilerek Oda mevzuatına uygun olarak icra edilebilen bir meslek disiplindir.

Gerek 6235 Sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu ve 3458 Sayılı Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Kanun gerekse Oda Ana Yönetmeliği ve diğer Yönetmelikler gereğince yukarıda özetlenen durum açık ve net bir şekilde hüküm altına alınmış olsa da Odamıza üyelerimiz tarafından yapılan çok sayıdaki yazılı ve sözlü şikayet başvurusunda meri mevzuatta (kanun, yönetmelik, tebliğ vb.) Jeoloji Mühendisliği alanında tanımlanmış hak ve yetkilerin idarelerin aldığı yanlış kararlar nedeniyle kullanamadıkları ve/veya farklı meslek disiplinlerine kullandırıldığı ifade edilmekte olup, Yönetim Kurulumuzdan gerekli girişimlerin yapılması talep edilmiştir.

Odamıza gelen şikâyetler arasında ÇEVTAŞ Araştırma Teknoloji Madencilik Mühendislik Müşavirlik Peyzaj Eğitim Danışmanlık Taahhüt Tic. Ltd. Şti. tarafından T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Toplu Konut İdaresi Başkanlığı için hazırlanan **“İZMİR İLİ DİKİLİ İLÇESİ UZUNBURUN MAHALLESİ 1001 ADET KONUT (+9KD) 2 ADET 5 DÜKKÂNLİ TİCARET MERKEZİ, 1 ADET 24 DERSLİKLİ İLKOKUL VE 1 ADET CAMİ İNŞAATI İLE ALTYAPI VE ÇEVRE DÜZENLEMESİ İŞİ PROJE TANITIM DOSYASI RAPORU”** da yer almaktadır.

Söz konusu Raporun; “Şekil 13: İzmir İli Genel Jeoloji Durumu Haritası”, “Şekil 15: Proje Alanını Gösterir Jeoloji Haritası”, “EK 2-c Proje Alanını Gösterir 1/25.000 Ölçekli Jeoloji Haritası” başlıklı jeoloji temalı ve ancak bir Jeoloji Mühendisi tarafından hazırlanabilecek ve yorumlanabilecek haritaların harita mühendisi tarafından hazırlandığı ve yine anılan rapor içeriğinde 73 ila 77nci sayfalardaki **“Jeolojik Özellikler”** başlıklı bölümde, 76nci sayfadaki **“İzmir İli Sismotektonik Özellikleri ve Deprem Kaynakları”** başlıklı bölümde ve “Şekil 14: İzmir İlinde Hasar Oluşturabilecek Diri Faylar Tablosunda”, 78inci sayfadaki **“Hidrolojik ve Hidrojeolojik Özellikler”** başlıklı bölümde **ancak bir Jeoloji Mühendisi tarafından kaleme alındığında anlam ifade eden jeolojik tanımlama ve sentezlerin ise kim tarafından hazırlandığı ve yazıldığı belirsizdir.**

Aynı şekilde anılan raporun 84 ila 92nci sayfalardaki **“Afetsellik”** ve **“Doğal Afet Durumu”** başlıklı bölümlerde faylara ve heyelanlara yönelik belirtilen ve **ancak bir Jeoloji Mühendisi tarafından kaleme alındığında anlam ifade eden jeolojik tanımlama ve sentezlerinin de kim tarafından yazıldığı belirsizdir.** Ayrıca bu bölüm kapsamındaki “Şekil 19:ÇED Alanının İçerisinde Yer Aldığı Heyelan Haritası” ile “Şekil 18:ÇED Alanının İçerisinde Yer Alan Diri Fay Haritası” da Harita Mühendisi tarafından hazırlanmıştır.

Çevresel etki değerlendirme süreci yatırımların sadece çevresel risklerin değil aynı zamanda afet risklerinin azaltılması ve ekosistemin korunması faaliyetlerini önemli bir parçasıdır. Bu bağlamda çevresel etki değerlendirme sürecinin ilk adımı, tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de çalışma alanının (inşaat parselinin) önce 4 boyutlu (x-y-z-t) jeolojik modelinin, yani jeoteknik modelinin oluşturulmasından sonra çevresel etki değerlendirme sürecine girdi olacak hava, su, yeraltısuyu, toprak kirliliği gibi temel parametrelerin elde edilmesidir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Evrağınızı <https://ebys.jmo.org.tr/E-Imza?Code=0ACC4F7FX3> linkinden 0ACC4F7FX3 kodu ile doğrulayabilirsiniz.

TMMOB JEOLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI
Genel Merkezi

Ülkemizde çevresel etki değerlendirme çalışmalarında ihtiyaç duyulan somut saha koşullarını yansıtan jeolojik jeoteknik, jeokimya, yeraltısıuyu, toprak kirliliği gibi parametrelerin elde edilmesi için gerekli etütlerin planlanması, uygulanması ve sonuçlarının raporlaştırılması ancak bir Jeoloji Mühendisi/mühendislerinin yetki ve sorumluluğunda olup bu hizmetler (sondajlar, zemin ve kaya numunelerinin alınması, laboratuvarında test ve deneylerin yapılması veya yaptırılması bunlara ilişkin rapor, analiz ve yorumlamaların yapılması, mesleki haritalar ile paleosismik yorumlama, hidrojeolojik test ve analizler vb.) sadece Jeoloji Mühendisinin sahip olduğu mesleki bilgi birikimi ile yerine getirilebilir. ***BU DURUM, SADECE İŞİN TEKNİK VE BİLİMSEL BİR GEREKLİLİĞİ DEĞİL AYNI ZAMANDA 3458 SAYILI MÜHENDİSLİK VE MİMARLIK HAKKINDA KANUN HÜKÜMLERİNİN DE GEREĞİ OLAN HUKUKSAL BİR ZORUNLULUKTUR.***

İdarelerin mevzuatla verilen görevlerinin yerine getirilebilmesi amacıyla iş ve işlemler yapabileceği açıktır. Ancak, işlem tesis ederken Anayasada yer alan hukuk devleti ilkesi uyarınca hukuki düzenlemelere uygun davranmak ve kazanılmış haklara saygılı olmak durumundadır. Bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'nde kurum ve kuruluşları ile kişiler hukukun bu hükmüne uymak zorundadır. Amacı ne olursa olsun jeolojik etüt, analiz ve sentez kapsamında yürütülecek işlemler ile bu işlemlere yönelik hazırlanacak rapor, harita, log, teknik şartname vb. belgelerde **ulusal mevzuatın bir parçası haline gelmiş olan yukarıda atıf yapılan hükümlere uyulması gereklidir.** İdareler, hem mevzuat uymak hem de iş ve işlemlerinde mevzuat hükümlerine dayanmak zorundadır; başka bir yorum veya değerlendirmede bulunamaz, takdir yetkisi kullanamaz.

ANCAK YUKARIDA ÖRNEKLENDİĞİ ÜZERE İÇERİĞİNDE JEOLOJİ MÜHENDİSLİĞİ MESLEK ALANINA GİREN VE ANCAK JEOLOJİ MÜHENDİSİ TARAFINDAN HAZIRLANMASI VE İMZALANMASI GEREKEN HUSUSLAR YER ALMASINA KARŞIN “İZMİR İLİ DİKİLİ İLÇESİ UZUNBURUN MAHALLESİ 1001 ADET KONUT (+9KD) 2 ADET 5 DÜKKANLI TİCARET MERKEZİ, 1 ADET 24 DERSLİKLİ İLKOKUL VE 1 ADET CAMİ İNŞAATI İLE ALTYAPI VE ÇEVRE DÜZENLEMESİ İŞİ PROJE TANITIM DOSYASI RAPORU” HAZIRLAMA EKİBİNDE JEOLOJİ MÜHENDİSİ BULUNMAMAKTADIR (EK 9: Proje Tanıtım Dosyası Hazırlayanların Tanıtımı Personel Tablosu).

Dolayısıyla bu durumda söz konusu raporun Jeoloji Mühendisliği meslek disiplininin yasalarla güvence altına alınmış yetki ve sorumluluk alanına giren hususların **bir Jeoloji Mühendisi tarafından hazırlanmadığı ve imzalanmadığı için hukuken geçerli olmayıp bu haliyle anılan raporun işleme alınması idari ve hukuki açılarından mümkün olmadığı düşünülmektedir.**

Diğer yandan anılan rapor teknik açıdan da yetersizliklere sahiptir. Esas itibarıyla üretilecek jeolojik veri ve analizlerin projenin ölçeğiyle uyumlu olması bir mühendislik gerekliliğidir. Ancak söz konusu raporda yer verilmiş olan bilgiler 1/25000 ve daha küçük ölçekte yapılmış çalışmalardan yapılan alıntılara dayandırılmaktadır. Oysa Çevresel Etki Değerlendirme sürecinde gerekli değerlendirmeleri yapabilmek için proje alanının 1/1000 ölçekli jeoloji, jeokimya, mühendislik jeolojisi-jeoteknik ve hidrojeolojik verilerinin elde edilmesi ve raporunun bu verilere dayalı olarak hazırlanması gereklidir. Depremsellik açısından bakıldığında ise teknik yetersizliğin daha vahim durumlara ulaştığı görülür. Örneğin Dikili bölgesi için hazırlanan bir rapor olmasına karşın bölgenin en büyük depremlerinden 22/09/1939 Dikili Depremi raporda yer almamaktadır (<http://www.koeri.boun.edu.tr/sismo/2/deprem-bilgileri/buyuk-depremler/>). “Şekil 14: İzmir İlinde Hasar Oluşturabilecek Diri Faylar Tablosunda” ise sadece karadaki diri faylara yer verilmiş 30/10/2020 Depremine kaynaklık eden Ege Denizi içindeki

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Evrağınızı <https://ebys.jmo.org.tr/E-Imza?Code=0ACC4F7FX3> linkinden 0ACC4F7FX3 kodu ile doğrulayabilirsiniz.

TMMOB JEOLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI
Genel Merkezi

faýlar gözardı edilmiştir. Raporun 91inci sayfasında “Dikili Fay Zonu” anlatılmış olmasına karşın “Şekil 18:ÇED Alanının İçerisinde Yer Alan Diri Fay Haritası” nda bu fay zonu görmezden gelinmiştir.

Mevcut durumda, sadece 1/25000 ve daha küçük ölçekte üretilmiş verilere dayalı olarak “kes vapiştir anlayışı” ile bilimsellikten uzak bir şekilde üretilen verilerle yapılacak çevresel etki değeriendirme teknik açıdan da hatalı ve eksik olacaktır. Söz konusu proje tanıtım dosyası raporunun gerek hazırlanma gerekse İdarece işleme alınma sürecinde sadece idari, hukuki ve teknik hatalar söz konusu olmayıp aynı zamanda **Jeoloji Mühendislerinin sahip olduğı hak ve yetkiler görmezden gelinmiş, üyelerimizin sahip olduğı imza yetkileri kullandırılmadığı hatta daha da ileri giderek Jeoloji Mühendisine tanınmış hakların başka meslek disiplinlerine hukuksuz bir şekilde kullandırıldığı görülmüştür.**

Odamız Anayasa ve yasalardan aldığı güçle bu türden mevzuata aykırı durumların hukuken ve idari açılardan takipçisi olacak; Jeoloji Mühendislerinin hak ve yetkilerine aykırı tesis edilen rapor, harita, şartname vb. iş ve işlemlerin iptali için hukuki ve idari girişimleri başlatarak mevzuata aykırı bu işlemleri tesis eden, rapor vb. belgeleri hazırlayan, onaylayan ve işleme alanlar hakkında kamu etiğine ve hukuka aykırı tutumları nedeniyle suç duyurusunda bulunacağı gibi iş ve işlemlerin iptali için de çaba gösterilecektir.

Sonuç olarak, yukarıda belirtilen değeriendirmelerimiz ışığında, ÇEVTAŞ Araştırma Teknoloji Madencilik Mühendislik Müşavirlik Peyzaj Eğitim Danışmanlık Taahhüt Tic. Ltd. Şti. tarafından T.C. Çevre, Şehircilik Ve İklim Değişikliği Bakanlığı Toplu Konut İdareci Başkanlığı için hazırlanan “İZMİR İLİ DİKİLİ İLÇESİ UZUNBURUN MAHALLESİ 1001 ADET KONUT (+9KD) 2 ADET 5 DÜKKÂNLİ TİCARET MERKEZİ, 1 ADET 24 DERSLİKLİ İLKOKUL VE 1 ADET CAMİ İNŞAATI İLE ALTYAPI VE ÇEVRE DÜZENLEMESİ İŞİ PROJE TANITIM DOSYASI RAPORU” için tesis edilen tüm işlemlerin iptal edilmesini, yetkili olmamasına rağmen jeoloji mühendisi hak ve yetkileri kullanan ilgili harita mühendisi hakkında 3458 sayılı kanunun 8inci maddesi çerçevesinde suç duyurusunda bulunulmasını, Jeoloji Mühendisliği hak ve yetkileri üzerine gerekli ilgi ve duyarlılığı göstereceğiniz inancıyla yazımızın çevresel etki değeriendirme süreciyle ilgili tüm birim ve personelinize duyurularak bilgilendirmenin yapılmasını, yazımızda belirtilen konuların incelenerek değeriendirilmesi ve halen tarafınızca yürütölen iş ve işlemlerde yazımızda belirtilen mevzuata aykırılıklar söz konusu ise aykırı iş ve işlemlerinizin düzeltilmesinin sağlanması ve yürütölecek bu işlemlerin sonuçlarından Odamıza bilgi verilmesi hususlarında gereğini arz eder, çalışmalarınızda başarılar dileriz.

Hüseyin ALAN
Yönetim Kurulu Başkanı

Ek: İzmir İli Dikili İlçesi Uzunburun Mahallesi 1001 Adet Konut...Altyapı ve Çevre Düzenlemesi İş Proje Tanıtım Dosyası Raporu (261 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Evrağınızı <https://ebys.jmo.org.tr/E-Imza?Code=0ACC4F7FX3> linkinden 0ACC4F7FX3 kodu ile doğrulayabilirsiniz.

TMMOB JEOLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI
Genel Merkezi

Dağıtım:

Gereği:

- *Sayıştay Başkanlığı
- *Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü)
- *Toplu Konut İdaresi Başkanlığı (TOKİ)
- *Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü)
- *İzmir Valiliği (Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü)
- *İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlığı
- *TMMOB Harita Mühendisleri Odası
- Yönetim Kurulu Başkanlığı

Bilgi:

- *TMMOB Yönetim Kurulu Başkanlığı
- *TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası İzmir Şubesi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Evrağınızı <https://ebys.jmo.org.tr/E-Imza?Code=0ACC4F7FX3> linkinden 0ACC4F7FX3 kodu ile doğrulayabilirsiniz.